

**ЛЕМКІВСЬКИЙ
КАЛЕНДАР
2019 РІК**

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «ЛЕМКІВЩИНА»
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ЛЕМКІВЩИНА»
ФУНДАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕМКІВЩИНИ У ЛЬВОВІ

Бібліотека Лемківщини Ч. 68

ЛЕМКІВСЬКИЙ КАЛЕНДАР 2019 РІК

Львів
Растр-7
2018

УДК 082 (477) (059)

Л44

Л44 Лемківський календар 2019 рік. / упоряд.
М. Горбаль. – Львів : Видавництво «Растр-7», 2018. –
252 с.

Видання присвячене двом визначним датам 2019-го року – 110-й роковині від дня народження генія Лемківського краю Богдана-Ігоря Антонича та 75-й роковині трагічної депортації з теренів Закерзоння. Закцентована увага на трагічній даті: квітень 2019 р. – 72-га річниця Акції «Вісла», висвітлюються події з життя як української, так і світової лемківської громади у 2018 році, аналізуються нові лемківські книжкові видання, піднімаються інші актуальні проблеми. І традиційно – ювіляри.

Альманах розрахований на широке коло читачів. Він знайде своє належне місце і на полицях наукових бібліотек.

ISBN 978-617-7726-20-2

Редактор-упорядник **Марія ГОРБАЛЬ**

Редакційна колегія: **Наталія КРИНИЧАНКА, Андрій ТАВПАШ**

Відповідальна за випуск **Наталія КРИНИЧАНКА**

На першій сторінці обкладинки –
ікона Одигітрія (Нев'янучий цвіт) з м. Ліська (XVIII ст.).
Знаходиться в Успенському кафедральному храмі м. Стрия;
фото — Депортація, джерело Інтернет-портал

На четвертій сторінці обкладинки –
фрагмент триптиха «Сини України»
в Музеї-садибі родини Антоничів у с. Бортятин

УДК 082 (477) (059)

© ЛМГО «Фундація дослідження
Лемківщини», 2018

ISBN 978-617-7726-20-2

© Видавництво «Растр-7», 2018

ВЛАДЕКУ МАКСИМОВИЧУ – 70

*Владек Максимович
з дружиною Марією*

Наш дорогий Владек Максимович. Саме такий мені захотілося подати епітет для характеристики цієї людини.

Йому в 2019 році виповниться 70. Звичайно, мусить виставляти палонку, звичайно, мусить дружина Марія витерпіти ті поцілунки, які будуть адресовані ювіляру. І ті щирі гарячі поцілунки будуть заслуженими, бо та діяльність, яку проводить наш ювіляр – заслугоує насправду високої нагороди – навіть на рівні державної.

Не прижився в Америці. Не усталився в Україні. Рідне лемківське коріння тягне, вабить, не дає спокійно жити. Через те уся його щоденна праця – для збереження культури втраченого краю – Лемківщини.

Він добре відомий у широких колах, зокрема наукових, в Україні. Його внесок у розвиток української лемківської культури неоціненний. Так, зокрема, розуміючи великий потенціал Інтернету, на початку 1996 р. він створив сайт <http://www.lemko.org>, призначений для тих, чие коріння, в основному, з тієї частини Галичини, яка називається Лемківщина. Фінансово утримує і постійно доповнює цей сайт. Тут розміщені усі лемківські видання, починаючи з середини XIX ст., ним, Владеком Максимовичем, зіскановані чи сфотографовані і виставлені для широкого користування як українців, так і україномовних здебільшого науковців усього світу. Кількість видань сягає сотні друкованих одиниць. Створив веб-сторінки, де розмістив фотографії по конкретних селах Лемківщини: <http://lemko.org/Gallery/index.php/Radocyna> – старовинні фотографії села Радоцина, <http://lemko.org/Gallery/index.php/Wysowa-photos> – старовинні фотографії села Висова тощо. За тими фотографіями можна писати історію конкретного села – куль-

тура, побут. Знімає на відео і виставляє в Youtube усі культури події, на яких він завжди є присутній, чи то на зустрічі з лемками-українцями в США, чи то в Польщі, чи то в Україні. Таким чином розповсюджує відомості про життя лемків-українців з цілого світу. Оцифровує лемківські строї в усіх музеях, де тільки трапляється така нагода: в Музеї народної культури лемків в Зиндранові (Польща), в Музею етнографії і народного промислу НАН України (м. Львів), в Музеї-скансені під відкритим небом (м. Львів), в Музеї лемківської культури в Монастириськах Тернопільської області тощо.

Про родові, родинні коріння Владека Максимовича можна дізнатися із таких джерел: сайту http://lemko.org/wmax_PL.html та із Лемківського календаря на 2009 рік (Львів, 2008, с. 189-190, авторка допису – Марія Хутко). А дізнаємося ось що:

Восени 1944 року сім'я мами, Марії Граничної (1931–1998), була вивезена з рідного села Гирова біля Дуклі на Лемківщині до колгоспу в Покровський р-н, Дніпропетровську область. Вони були в числі перших, відправлених до УРСР. Цей відчайдушний крок був результатом нескінченних боїв в т.з. «Долині Смерти» під час Карпатсько-Дуклянської операції.

Через нелюдські умови життя на Дніпропетровщині виник задум незаконного перетину кордону, щоб повернутися в своє рідне село на Лемківщину.

Доля була милостивою для Марії Граничної та її рідного брата – їм вдалося перейти кордон і вони таки повернулись у своє рідне село. Багато інших земляків хотіли зробити те ж саме, але безрезультатно.

Та в 1947 році Марію Граничну (в 16-річному віці) вдруге депортували з Лемківщини (під час військової операції під назвою «Операція Вісла») – в Нижню Сілезію.

Батько Владека Максимовича Іван Максимович (1917–1995) народився у селі Волтушова біля Риманова Здроя. Після виселення з Лемківщини три багатодітні родини Максимовичів опинилися в селі Теофіпілька Козівського району на Тернопільщині. Поселилися в довоєнній польській оселі. Зараз там

живуть діти і внуки братів Івана Максимовича – майстри з різьби по дереві, різьбярі, ким і був сам Іван Максимович.

У 1947 році Іван Максимович повернувся з примусової праці в окупованій німцями Австрії на Лемківщину, однак він ніколи не потрапив до рідного села, тому що Волтушова перестала існувати після 1945 року. Його друзі-поляки в Риманові застерігали, щоб він туди не повертався. Він дослухався їхніх порад і поїхав до Кракова. Влаштувався на роботу. Протягом року він листувався з приятелем з Королика Волоського Михайлом Кухтом, якого виселили під час операції «Вісла» до Нижньої Сілезії. Потім переїхав туди, познайомився з Марією Граничною і в 1948 році вони побралися.

Сам Владек Максимович згадує: «Мій дядько Павло, мамин рідний брат, був «остарбайтером» у Німеччині, але по закінченні війни йому не було куди повертатися – на Лемківщині не було нікого, а до сталінської України не хотів. Він виїхав в Англію, де жив в 1950–1960 рр., потім – виїхав до США. Він загітував свою сестру, а мою маму, і таким чином наша сім'я емігрувала в 1964 році до США і оселилася в Нью-Йорку. Він був нашим фінансовим покровителем, спонсором. В США він підписав документ, що зобов'язувався зберегти нашу сім'ю. За цей надзвичайно важливий поступок ми йому дуже вдячні».

У 2002 р. Владек Максимович разом з Іваном Мадзіком (родом з Бортного, Лемківщина) своїм коштом видали книжку «Лемківське весілля»; у 2008 р. разом з Богданом Горбалем з Нью-Йорка видали книжку «Лемківська народна музика на воскових циліндрах (1901-1913) і американських рекордах (1928-1930)».

І зараз, вступивши у 70-літній вік, в юність старості, наш Ювіляр більше часу хоче приділити вивченню і популяризації історії, культури, життя та побуту Лемківського краю в світі – він, без перебільшення, робить роботу, яка не під силу покищо науковцям України.

З Роси і Води Вам, наш дорогий Лемку, на Многії Літа!

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

**ЛЕМКІВСЬКИЙ КАЛЕНДАР
2019 РІК**

Редактор-упорядник **Марія ГОРБАЛЬ**

Редакційна колегія: **Наталія КРИНИЧАНКА, Андрій ТАВПАШ**

Відповідальна за випуск **Наталія КРИНИЧАНКА**

Додрукарська підготовка **Іван СТЕЛЬМАХ**

Підписано до друку 15.10.2018.

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Умовн. друк. арк. 14,65. Обл.-вид. арк. 13,07.

Видавець: ТзОВ «Растр-7»

79005, м. Львів, вул. Кн. Романа, 9/1

тел./факс. 032 235 52 05, 235 72 13

e-mail: rastr.sim@gmail.com www.rastr-7.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ЛВ № 22 від 19.11.2002 р.